

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3203/2023. (V. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.024/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Kollarics Flóra ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdés alapján a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.36/2022/6. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.024/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó ellen felesége 2017. augusztus 7. napján feljelentést tett a Salgótarjáni Rendőrkapitányságon zaklatás és okirattal visszaélés vétsége miatt. A 12010/775/2017.bü. számon folytatott eljárásban a feleséget 2017. augusztus 30. napján és szeptember 6. napján tanúként meghallgatták. Ezt követően a Salgótarjáni Rendőrkapitányság 2017. szeptember 7. napján az indítványozó elleni büntetőeljárást a zaklatás vétsége tekintetében elkülönítette, és ebben a vonatkozásban a büntetőeljárást megszüntette. A Rendőrkapitányság az okirattal visszaélés vétsége miatt folytatott nyomozás vonatkozásában az ügyet áttette az okiratok átadásának helye szerinti rendőrségre, a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányságra, ahonnan a BRFK Bűnügyi Szervek Bűnügyi Főosztály Bűnüldözési Osztályára került.
- [3] A BRFK előtt 01000/2329/2017. bü. számon okirattal visszaélés vétsége miatt folytatott eljárásban az indítványozót gyanúsítottként kihallgatták és vele szemben 2017. október 13. napján házkutatást fogatosítottak, amelynek során a nála lévő okmányokat és az informatikai eszközeit lefoglalták. A feleséget 2017. október 31. napján ismételen meghallgatták tanúként. Végül a büntetőeljárást a BRFK 2017. november 23. napján kelt, 01000/2329-49/2017. bü. számú határozatával – bűncselekmény hiányában – megszüntette.
- [4] Az indítványozó 2021. december 17. napján kelt beadványában feljelentést tett az ügyében eljáró három rendőr ellen a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 343. § (1) bekezdés c) pontja szerinti közokirat-hamisítás büntette miatt. A feljelentést és az ellene benyújtott panaszt, mint alaptalant az ügyészség elutasította. Az indítványozó 2022. április 4. napján vádindítványt nyújtott be a három feljelentett személy ellen közokirathamisítás büntette és IV. rendű terheltként egy rendőrőrnagy ellen a Btk. 282. § (3) bekezdés d) pontja szerinti bűnpártolás büntette miatt.
- [5] A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 2022. május 9. napján kelt, 41.Kb.36/2022/6. számú végzésével a vádindítványt elutasította, mert az ügyben álláspontja szerint pótmagánvádlóként történő fellépésnek nincs helye. A vádindítvány benyújtásának csak olyan bűncselekmények esetén van helye, amelyeknek van sértettje és a törvényi tényállásban eredmény vagy passzív alany szerepel. A közokirat-hamisítás közbizalom elleni bűncselekmény, a bűnpártolás pedig az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény és ezen bűncselekményeknek ebben az értelemben nincs sértettje, így pótmagánvádlója sem lehet.
- [6] A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 2022. július 1. napján véglegessé vált, 6.Kbkf.10.024/2022/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Az Ítéltábla az elutasítás indokolását kiegészítette a 3384/2018. (XII. 14.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglalt szempontok vizsgálatával. Ennek alapján rögzítette, hogy a Be. 50. §-ában foglaltak szerint sértett az a természetes vagy nem természetes személy, akinek, vagy aminek jogát vagy jogos érdekét a bűncselekmény közvetlenül sértette vagy veszélyeztette. Az Ítéltábla utalt arra, hogy a bírói gyakorlatban általánosan elfogadott elv, miszerint a közvetlen jogsértés és veszélyeztetés bizonyos bűncselekmények esetében fogalmilag kizárt, tehát meghatározható, hogy mely bűncselekmények esetében beszélhetünk közvetlen jogsértés és veszélyeztetés lehetőségéről. Az Ítéltábla

a 90/2011. BK vélemény (a továbbiakban: BK vélemény) alapvetéseit elfogadva rögzítette, hogy olyan bűncselekmények esetében lehet helye közvetlen jogsértésnek vagy veszélyeztetésnek, ezért pótmagánvádnak, amelynél a tényállás passzív alanyt tartalmaz, vagy a törvényi tényállás a sértettnél kimutatható és jelentkező eredményt fogalmaz meg. Ha azonban a törvényi tényállás egyiket sem tartalmazza, akkor nyilvánvaló, hogy az adott bűncselekmény általi jogsértés, veszélyeztetés az állami, társadalmi vagy gazdasági rend, mint jogtárgy sérelmével jár és esetleges következménye konkrét természetes személyre nézve csupán áttételes. A pótmagánvád nem a polgári jogi igény érvényesítésének újabb útja, hanem a büntető igény érvényesítésének korrekciós eszköze. Kizárólagos károsulti, vagyoni jogi érdek, illetve igény (sérelemdíj) érvényesítésének a büntetőeljáráshoz nincs helye (EBH2011.2301). A bírói gyakorlat tehát következetes a BK vélemény alkalmazása tekintetében (BH2011. 246.) Az Ítélet tábla álláspontja szerint a vádindítványban és a fellebbezésben rögzített és az indítványozót ért hátrányok a büntető eljárás megindulásával, a házkutatással kapcsolatos járulékos, tehát nem közvetlen, hanem közvetett hátrányok.

- [7] 2. Az indítványozó jogi képviselője útján az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.36/2022/6. számú és a Fővárosi Ítélet tábla Katonai Tanácsa 6.Kbkf.10.024/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése céljából 2022. szeptember 5. napján elektronikus úton alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint a támadott bírósági határozat sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogának egyes részjogosítványait (bírószághoz fordulási, indokolt bírói döntéshez való jog, *contra legem* jogértelmezés). Az indítványozó álláspontja szerint pótmagánvádlói fellépését az alapozza meg, hogy közvetlen sérelem érte, amely megnyilvánult abban, hogy a házkutatásról szóló rendőri jelentésben az eljáró – a pótmagánvádindítványban I–III. rendű vádlottként szereplő – rendőrök szerinte hamis adatokat és tényeket tüntettek fel, amellyel közokirat-hamisítás büntetést követtek el. A rendőri jelentést parancsnokuk – a IV. rendű vádlott – aláírta, amellyel álláspontja szerint bűnpártolás büntetést követte el. A jelentés más hatóságok előtti felhasználása véleménye szerint annak a büntető eljárásnak szolgált alapul, amelyben gyanúsítottként kihallgatták, ezáltal sérelme – a bíróságok álláspontjával ellentétben – közvetlennek minősül. Az elsőfokú bíróság végzésének indokolása nem tért ki a sérelem közvetlenségének értékelésére és ez az indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz való jogának az indokolt bírói döntéshez való részjogosítványát sértette. A másodfokú bíróság jogértelmezése véleménye szerint *contra legem* jellegű, mert jogsérelem – indokai szerint – nem közvetett, hanem közvetlen. A bíróságok elutasító döntése pedig megakadályozta pótmagánvádlóként történő fellépését és ezáltal a tisztességes eljáráshoz való jogának bírósághoz fordulási részjogosítványát sértette.
- [8] Az indítványozó kifogásolta továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben rögzített jogorvoslathoz való jogának sérelmére hivatkozással, hogy a másodfokú bíróság végzése szerint nincs lehetőség további fellebbezésre. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság döntése nem vette figyelembe az ügy egyedi körülményeit. Mivel a másodfokú bíróság döntése az első olyan bírósági határozat az ügyében, amely legalább formálisan megfelel a tisztességes eljárásból fakadó követelményeknek, egy további jogorvoslati lehetőség elvonása „az állam pozitív tevőleges kötelezettségének negligálását” jelenti.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Fővárosi Ítélet tábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság támadott végzését az indítványozó képviselője 2022. július 18. napján, a jogi képviselője 2022. július 7. napján vette át. Az indítványozó jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt 2022. szeptember 5. napján elektronikus úton nyújtotta be. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz határidőben érkezett.
- [11] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésen alapuló indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek.
- [12] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 27. § (1) bekezdés], a támadott bírósági határozat megjelölését (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.36/2022/6. számú és a Fővárosi Ítélet tábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.024/2022/2. számú végzéseit), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1), (7) bekezdést]. Az indítvány indokolást

tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a támadott bírósági határozatok miért ellentétesek az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseivel; továbbá kifejezett kérelmet rögzít a bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.

- [13] Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasznak a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye {például: 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3279/2017. (XI. 2.) AB végzés, Indokolás [7]; 3168/2018. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [38]–[41]}. Jelen esetben az eljárást lezáró végzés a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.024/2022/2. számú végzése, így az Alkotmánybíróság a panaszt ebben a vonatkozásban vizsgálta.
- [14] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapul szolgáló büntető ügyben pótmagánvádló volt, így az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint érintettnek tekinthető {pl. 3032/2022. (I. 31.) AB határozat, Indokolás [16]; 3127/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [21]; 3245/2018. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [15] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében több részjogosítványt is megjelölt. A bíróságok *contra legem* jogalkalmazással kapcsolatos állítását alkotmányos érveléssel azonban nem támasztotta alá, csupán a bírói jogértelmezést kifogásolta. A bírói indokolási kötelezettség tekintetében az indítványozó elismeri, hogy a másodfokú határozat részletes érdemi indokolást tartalmaz, de a közvetlen sérelem megítélésével és ennek következtében a pótmagánvádlói fellépés elutasításával kapcsolatos másodfokú döntéssel nem ért egyet. Az Alkotmánybíróság ehhez kapcsolódva emlékeztet következetes álláspontjára, amely szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {lásd pl. 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Jelen ügyben a másodfokú bíróság által adott indokolás ezért nem veti fel az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét, illetve nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [17] Az indítványozó a tisztességes eljárás részjogosítványát képező bírósághoz fordulás jogának sérelmét is állította, mivel álláspontja szerint pótmagánvádlóként eleget tett a fellépéshez szükséges követelményeknek. A sérelem közvetlenségét azzal indokolta, hogy ellene büntetőeljárás indult, különböző eljárási cselekményeket foganatosítottak vele szemben, amelyekkel kapcsolatban egyes tényeket hamisan foglaltak rendőri jelentésbe és ezzel közokirathamisítást követtek el, mindez pedig a további eljárás alapjául szolgált. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy jelen ügyben az indítványozó által sérelemnek tekintett büntetőeljárás és abban foganatosított eljárási cselekmények nem a vád tárgyává tett cselekmény következményei, így az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványban foglaltak nem alapozzák meg az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét és nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tekintetében azt kifogásolja, hogy a másodfokú döntés ellen nincs helye további jogorvoslatnak, holott álláspontja szerint az eljárásban a másodfokú végzés az első olyan bírósági határozat, amely érdemi indokolást tartalmaz.
- [19] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban szereplő érvelés nem elegendő az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tekintetében az érdemi vizsgálathoz. Amennyiben ugyanis az indítványozó a Be.-nek a jogorvoslati rendszert szabályozó valamely rendelkezését támadja, akkor az indítvány ezen része nem tesz eleget a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mert pl. nem jelöli meg konkrétan a Be. támadott rendelkezését és nem a megfelelő alkotmányjogi panasz-eljárásban vetette fel kifogását.

- [20] Az Alkotmánybíróság utal továbbá arra, hogy a Be. 615. § (1) bekezdése szerint akkor van lehetőség a másodfokú bíróság ítélete ellen a harmadfokú bírósághoz fordulni, ha a másodfokú döntés az elsőfokú bíróság ítéletével ellentétes. Az ellentétes bírói döntés fogalmát a Be. 615. § (2) bekezdés a)–c) pontjai rögzítik. Mivel mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú bírósági határozat elutasító, így az alaptörvény-ellenesség kételye sem merülhet fel abban a tekintetben, hogy a bíróság elvonta volna az indítványozótól a másodfellebbezés lehetőségét. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban felidézi többször hangsúlyozott azon álláspontját, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belüli újabb jogorvoslati fórumnak, a jogorvoslattal már nem támadható bírósági határozatok által okozott jogsérelem orvoslása eszközének. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]]. Ennek következtében az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésre alapozott indítvány érdemi vizsgálatra nem alkalmas.
- [21] 5. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. április 18.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2133/2022.

